

mere, skulde anvendes efter Testamentet, men saa maatte det være deels til Officerer og deels til visse fattige paa Godset; det er de to Classer, som Testamentet vil hjælpe paa, det Andet forekommer mig ikke at være hjemlet i Testamentet. Med disse Bemærkninger skal jeg, hvis jeg ikke aldeles har misforstaaet dette Endringsforslag, henstille til de ærede Forslagsstilleres nærmere Overveielse, om de dog ikke i selve Fæstebøndernes Interesse paa det kalkrenthiste Gods maatte finde det tilraadeligere, at lade Loven blive som den er vedtagen ved anden Behandling, end paa det sidste Stadium at foretage saa gennemgribende Forandringer som de foreslaaede, og som medføre saa stor Banffelighed ved Ordningen af Forholdene.

Forsikring: Jeg troer ikke, at Forandringen er saa gennemgribende; men jeg troer, at ved den Ordning, som Lovforslaget, saaledes som det er vedtaget ved anden Behandling, er gaaet ind paa, har man hverken sikret Akademiet eller Fæstebønderne. Jeg troer, at det kan handle sig, at Taxationen kan blive saaledes, at Akademiet ikke faaer den Afgift af Fæsterne, som de planmæssigen skulle yde. Der er ikke, saavidt jeg har kunnet forstaae det Forslag, som er gaaet ud af anden Behandling, taget nogen positiv Bestemmelse om, at der af enhver Fæstegaard skal ydes saameget, som de nu planmæssigen yde, og Indfæstning tillige; derved jeg kom til den Overbeviisning, at det var sikret ved det, som er fremgaaet af anden Behandling, saa skulde jeg være mere tilbøielig til, ikke at bringe dette Forslag til Anvendelse, men det kan jeg ikke indsee; jeg synes, at saaledes som Lovforslaget er antaget ved anden Behandling, mangler det al Positivitet, og tillige forekommer det mig, at det virkelig overfører Stiftelsens egentlige Formaal. Naar man nu siger: Ja Stiftelsens

Formaal er kun at sørge for Officerer og Fattige, saa siger jeg: Men i selve Testamentet er der jo fastsat Bestemmelse for, hvorledes Godsets Bønder skulle behandles, og i de milde Bestemmelser, som der ere tagne, ligger jo en Forsørgelsesadkomst for Bondebefolkningen, men den er reent bleven overset, man har kun sørget for den Deel af Bondebefolkningen, som sidder ved Gaardene, men ikke lagt Mærke til, at deres Afkom, da Testator skrev, ogsaa maatte antages at finde en Forsørgelse ved disse samme Gaarde eller ved den Capital, som kunde indvindes ved de lavere Afgifter, medens Gaardmanden var ved Gaarden. Man maa huske paa, at dengang tænkte man slet ikke paa en saadan Mængde af Huusmænd, som senere er fremkommen, de eksisterede ikke paa den Tid; det er den nyere Udvikling, som har medført det, og det er aabenbart, at, naar først engang dette Bøndergods, hvad Gaardmændene angaaer, ved en saadan Bestemmelse er overgaaet i deres Hænder, som sidde ved Gaardene, og den sidste Omsætning skeer, saa falder hele Testamentets Virkning bort for Bondefamilierne der paa Godset, hvorimod naar man reserverer det Overskud, som kommer ud af denne Omsætning, til en saadan Kasse, hvorfra Forsørgelsen kan hentes ogsaa for dem, der paa den Maade blive mindre formuende og komme i en mindre heldig Stilling paa Godset, saa har man sluttet sig langt nærmere til den Tanke, som ligger i Testamentet. Jeg troer ikke, at man vil have stor Banffelighed ved at kunne følge dette Forslag; den eneste Banffelighed kunde maaskee ligge i, at Udtrykket „planmæssig“ ogsaa er anvendt om testamentariske Bestemmelser; men det forekommer mig, at kun det Planmæssige er tilladeligt, forsaavidt det antages at svare til Testamentet, og Testamentet kun forsaavidt det ikke særligt er nævnt.